

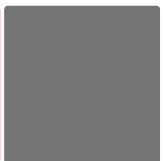
Vi sprenger grenser

Sissel Kløvjan, regional prosjektleder

Klart jeg kan!

Tromsø

09.10.2014

Hva gjør Statped?

Statped skal bidra til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov gis muligheter til å være aktive deltakere i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

Statpeds tjenester:

- veiledning og kompetanseutvikling
- direkte oppfølging av barn, unge og voksne
- kurs for ulike målgrupper
- hjelpemidler/læringsressurser
- informasjonsmaterieill

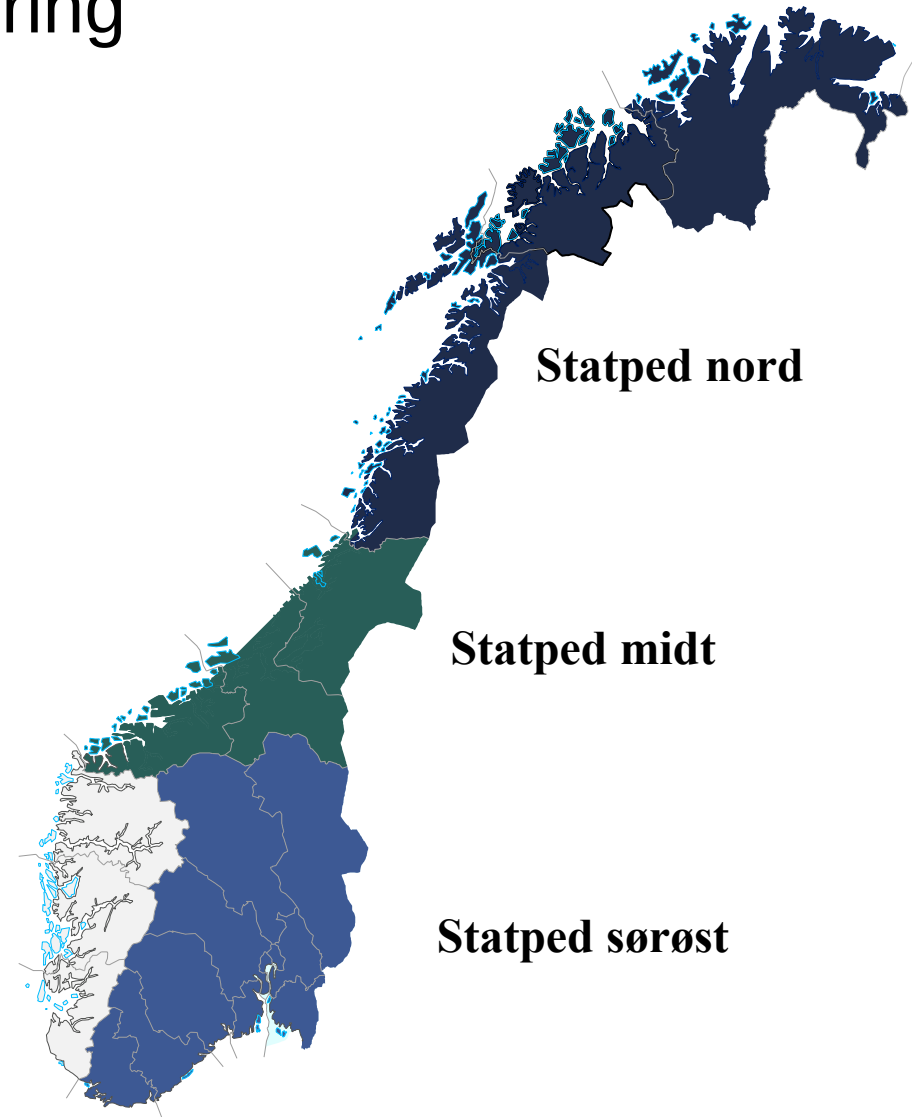
Samfunnsoppdrag og visjon

- Statped skal bidra til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov gis muligheter til å være aktive deltakere i utdanning, arbeid og samfunnsliv.
- Visjon: Likeverd og mestring for alle

Organisering

- Statped er en nasjonal etat underlagt Utdanningsdirektoratet.
- Etaten er inndelt i fire regioner, og er ledet av et hovedkontor i Oslo.
- Les om hvordan søke om tjenester på <http://www.statped.no/Soknad>
- Statped har spesialpedagogisk spisskompetanse innen seks definerte fagområder.

Statped vest

Statpeds fagområder

- døvblindhet
- ervervet hjerneskade
- hørsel
- sammensatte lærevansker
- språk/tale
- syn

Statped innehar også samisk språk- og kulturkompetanse

Meld.St. 18 (2010-2011) Læring og felleskap - om arbeidsmåter og organisering

Vi sprenger grenser HVORFOR?

Mange elever med store sammensatte lærevansker og utviklingshemninger møtes i dag av for lave forventninger og får ikke gode nok muligheter for å utvikle seg, i følge Stortingsmeldingen «Læring og fellesskap» (18 2011-2012).

Vi sprenger grenser

MÅL

- Programmet skal bidra til å øke forventningene, bevisstheten og kompetansen om læring og utvikling til barn og elever med store sammensatte lærevansker og utviklingshemninger

➔ faglige og sosiale utbytte i barnehage og skole økes.

HVEM?

Målgruppen er nettverket til barn og elever fra fire overlappende kjernegrupper:

1. Barn og unge med moderat utviklingshemming
2. Barn og unge med autismspekterforstyrrelser
3. Barn og unge med komplekse kommunikasjonsbehov
4. Barn og unge med nevrologiske, perseptuelle eller funksjonelle sansetap.

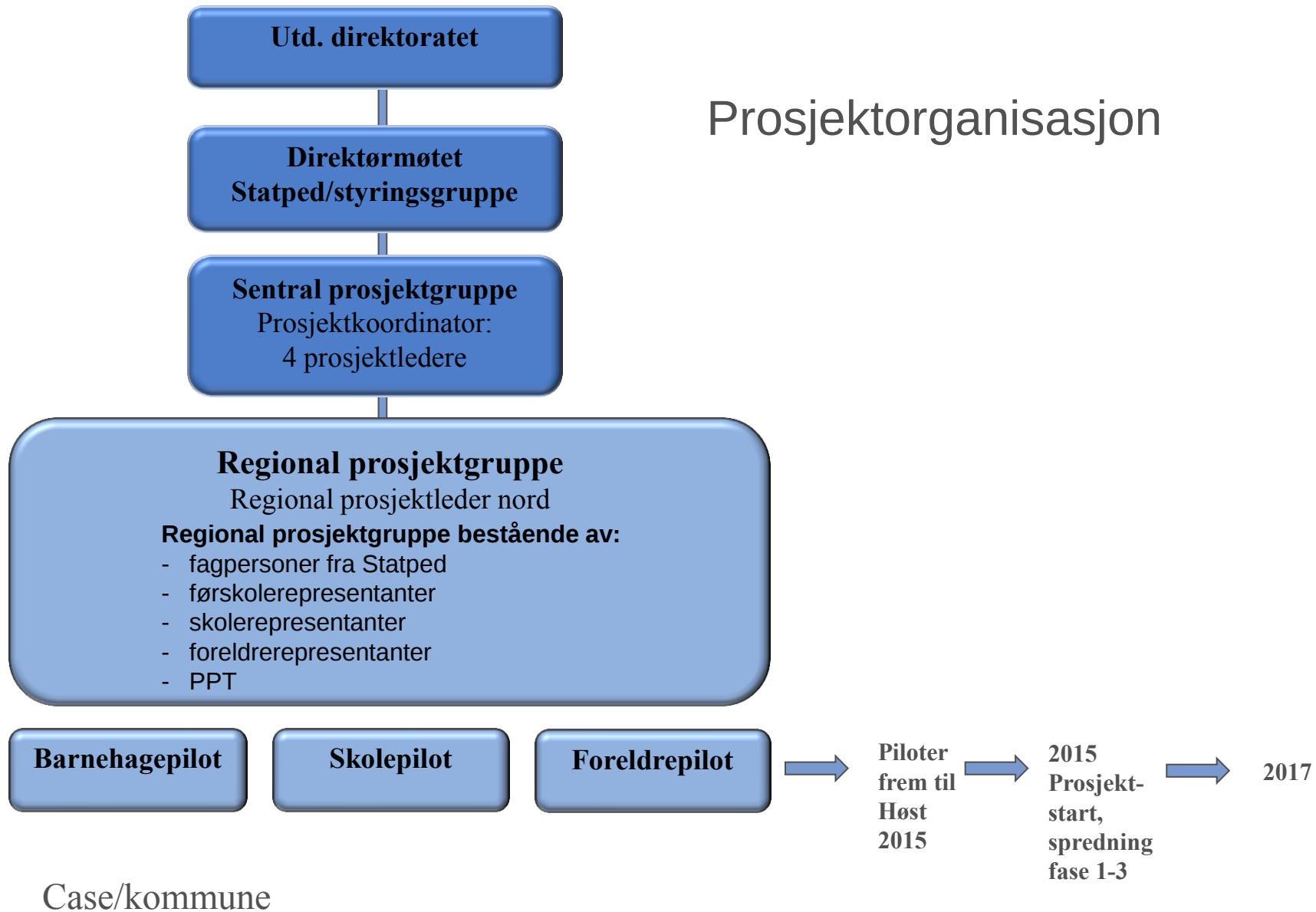
HVORDAN?

Statped har fått i oppgave å gjennomføre:

- pilotprosjekter knyttet til barnehage, skole og foreldreopplæring
- Følgeevaluering (NTNU) knyttet til pilotene

Prosjektorganisasjon

Statped vest

SKOLEPILOT

- Gutt 5. klasse i Askøy kommune
- Sammensatt problematikk, moderat utviklingshemming, sosiale utfordringer
- Inkludering og læringsutbytte blir viktige tema samt teknologi.

BARNEHAGEPILOT

- Askøy kommune
- Barnet bruker taleteknologi (Pegasus) og symbolkommunikasjon samt litt tegn
- Hele PP-kontoret i Askøy kommune skal delta i opplæring på ASK. Andre tema som skal behandlas er kartelegging, inkludering, teknologi og læringsressurser, lover/rettigheter og nettverksarbeid.

Statped sørøst

SKOLEPILOT

- Porsgrunn kommune (3 barn)
- Vinne kunnskap om hvordan Statped kan være en god støttespiller for PP – tjenester i deres arbeid for å kvalitetssikre den pedagogiske oppfølgingen av elever med spesielle behov i grunnskolen.

BARNEHAGEPILOT

- Oppegård kommune (3 barn)
- Fokus på god overgang- det skal skapes et godt første skoleår for elevene.
- Det er etablert et samarbeid med Oppegård PPT, barnehager og skole. I fellesskap søker man blant annet å legge til rette for god inkludering, godt arbeid med alternativ supplerende kommunikasjon og god bruk av læringsteknologi.

Statped nord

SKOLEPILOT

- Rana kommune
- Se nærmere på hvordan IOP kan utarbeides med utgangspunkt i elevens (8. klassing) læreforutsetninger slik at de henger godt sammen og bidrar til å sikre kvaliteten i elevens pedagogiske tilbud både faglig og sosialt.

BARNEHAGEPILOT

- Sortland kommune
- Inkluderende læringsmiljø og god overgang til skole
- Det er også lagt til rette for at foreldre skal få økt kunnskap om hvordan de kan understøtte barnets kommunikasjon, deltakelse og læring.

Statped midt

SKOLEPILOT

- Flatanger kommune, Nord-Trøndelag
- Gutt med store, sammensatte utfordringer
- NRK-reportasje om skolens spesialpedagogiske arbeid og hvor godt denne gutten er inkludert i skolehverdagen lages neste uke

BARNEHAGEPILOT

- Trondheim kommune
- Flerfaglig team fra Statped - sammensatt problematikk (syn, hørsel...)

Fellestema for alle pilotene:

1. Kompetanseheving i forhold til ulike tema, som for eksempel:
 - Om forhold rundt det enkelte barn
 - Inkludering
 - Overganger
 - Lovverk og systemforståelse
2. System-/strukturarbeid
 - Kartlegging av eksisterende strukturer kommunalt og på barnehage/skolenivå
 - Evaluering og etablering evt. reetablering som ivaretar tilsatte i barnehage/skole, foreldre og barnets behov
3. Læringsressurser og teknologi

GOD BRUK AV TEKNOLOGI

- Det skal lages erfaringsfilmer om god bruk av teknologi i spesialpedagogikken fra alle pilotene.
- Den første er straks klar – bruk av videokonferanse i veiledningen
- <https://vimeo.com/108233826>

ERFARINGENE SÅ LANGT

Ambisiøst prosjekt

- koordinering
- skreddersøm
- utprøving av ulike modeller
- følgeforskning
- se muligheter
- bruk av teknologi
- kvalitet er avhengig av godt samarbeid, gode innspill og god kommunikasjon

Inkludering og økt læringsutbytte

- Skolen skal være et tilbud til alle elever
- Felles innhold kommer til uttrykk i læreplanverket
- Opplæringen må møte elevene ut i fra de evner og forutsetninger de har
- Inkludering en forpliktelse for skolen både i forhold til ordinær opplæring og spesialundervisning

Inkludering

- I artikkelen «Er inkludering i skulen gjennomførleg?» konkretiserer Peder Haug inkluderingsbegrepet i fire forskjellige utfordringer: fellesskap, deltakelse, medvirkning, og utbytte (Germeten, 2014)
- I samme artikkel konkluderer han med at det er mulig å ha en skole for alle, dvs. en inkluderende skole preget av fellesskap, deltakelse, medvirkning og utbytte. Utfordringa er at det har en pris og det må nasjonen være villig til å betale.

Forskning

- I følge Tøssebro & Wendelborg (2014) deltar ikke barn med funksjonshemming i like stor grad i sosiale og faglige aktiviteter som jevnaldrende.
- Barn med nedsatt funksjonsevne deltar mindre i skoleaktiviteter og sosiale aktiviteter og er ofte i en marginalisert rolle. Barrierer mot deltakelse kan eksempelvis være skolens holdninger til ulike typer funksjonsnedsettelse og skolens vansker med å gi et tilfredsstillende opplæringstilbud til en barnegruppe med stor variasjon i interesser og prestasjoner.
- Skolens pedagogiske personale har dermed en utfordring i å differensiere utviklings- og læringsmiljøet slik at det i større grad tilpasser seg mangfoldet av elever.

«Opplæring uten vafler»

(tittel tatt fra en artikkel skrevet av Jens Petter Gitlesen)

- Rett og plikt til grunnskoleopplæring!
- Bruk av kompetansemålene i læreplanverket (LK06)
 - grunnleggende ferdigheter i alle fag og på alle nivå i det 13-årige skoleløpet (lese, regne, skrive, uttrykke seg muntlig, bruk av digitale verktøy)
- Kan vi kutte ut noen fag eller deler av fag?
- Kan vi kutte ut spesialundervisninga når vi trenger spes.læreren som vikar for klassen?
- Alternativ opplæringsarena?
- Vurdering med eller uten karakter?

Mål

- Både visjon (se framover) og konkrete mål med arbeidet her og nå
- Hva er det viktig å lære nå for å bygge opp under det som er viktig på sikt
- Realistiske opplæringsmål
- Klar hensikt med arbeidet – **også for eleven**
- Hvordan nå målet – og vite at man er på rett vei

Dette gjør vi FORDI.....

Innhold

- Hvilke aktiviteter kan brukes for å fremme utviklingen
- Må ta utgangspunkt i målene
- Hvilken kunnskap skal vi fremme hos eleven – intellektuelle, handlingsmessige, følelsesmessige, sosiale eller kreative?
- Alle utviklingsområder skal ivaretas, ikke bare faglig, men også personlig – «hele eleven»

Tilrettelegging

Elevens behov:

- *Oversikt*
- *Struktur*
- *Forutsigbarhet*
- *Rutiner*
- *Tydelig kommunikasjon*
- *Tilpasset opplæring og undervisningsmetoder*
- *Trygghet og stabilitet*
- *Helhetlig forståelse*
- *Klassetilhørighet/vennskap*
- *Konkrete mål i opplæringen*
- *Støttesamtaler*
- *Digitale hjelpemidler*

Skolens tilrettelegging:

- *Detaljerte planer og prosedyrer (oppskrift)*
- *Korte og konkrete beskjeder/oppgaver*
- *Visualisering og konkretisering*
- *Kartlegging av eleven-utarbeidelse av IP/IOP*
- *Stabilt og kjent personale*
- *Tett samarbeid med hjemmet*
- *Fokusere på elevens styrker*

-
- Miljøet må legge til rette for en optimal utvikling for elevenen
 - Det handler om systematisk og strukturert arbeid, men det handler også om å være fleksibel der en justerer elevens opplegg
 - For å få til dette trengs det kontinuitet og at en lærer har hovedansvar for eleven
 - Det kan være behov for tverrfaglig arbeid
 - Det er nødvendig at nettverket (foreldre/foresatte, lærere, assistenter, PPT m.m.) rundt eleven har en felles forståelse og jobber mot felles mål
 - Refleksjon over egen praksis

Helhetlig tenkning

Skole-hjem samarbeid

- Foreldre/foresatte som ressurs
- Likeverdige drøftingspartnere
- Kreves mer samarbeid/hyppigere kontakt av skolen enn vanlige samarbeidsformer
- Drøfte pedagogiske tilnærminger i et helhetsperspektiv
- Drøfte IOP og fagplaner. Prioriteringer

Godt samarbeid til beste for barnet/eleven

- Mer helhet i det vi gjør
- Bedre kvalitet
- Større effektivitet, mindre dobbeltarbeid
- Lære av hverandre
- Mindre frustrasjoner hos barnet/eleven, foresatte, skole
- Større sannsynlighet for god implementering i (fylkes)kommunen

Forskning om læring hos barn med utviklingshemning – en kunnskapsoversikt

- Rapport fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) – www.nifu.no Rapport 21/2014
- Oversikt over forskningsbasert kunnskap og erfaringsbasert kunnskap
- Gjennomgang av 300 vitenskapelige artikler – lesing, språk, matematikk, naturfag, læring, ADL og annet (sosiale relasjoner, inkluderende undervisning). I tillegg en del erfaringsbaserte artikler (ikke fagfellevurdert)

Faglige ressurser

Germeten, Sidsel (red)

De utenfor – forskning om spesialpedagogikk og spesialundervisning. Bergen: Fagbokforlaget 2014

Gjerustad, Cay og Holen Soveig

Forskning om læring hos barn med utviklingshemning – en kunnskapsoversikt. Rapport 21/2014
Oslo: NIFU

Rønhovde, Lisbeth Iglum

abc om IOP Håndbok for lærere. Tomter: InfolitenBOK 2013

Hjelmbrekke, Herlaug, Lundh, Lise og Skogdal, Signhild (red)

Inkluderende praksis – gode erfaringer fra barnehage, skole og fritid. Oslo: Universitetsforlaget 2014

Tøssebro, Jan

Hva er funksjonshemming. Oslo: Universitetsforlaget 2010

Tøssebro, J og Wendelborg, C

Oppvekst med funksjonshemming. Oslo: Gyldendal Akademisk 2014

Bird, Gillian, m.fl.

Gjør læreplanen tilgjengelig – Differensieringsstrategier for elever med Down syndrom. Søgne, Sognvar Industrier 2005

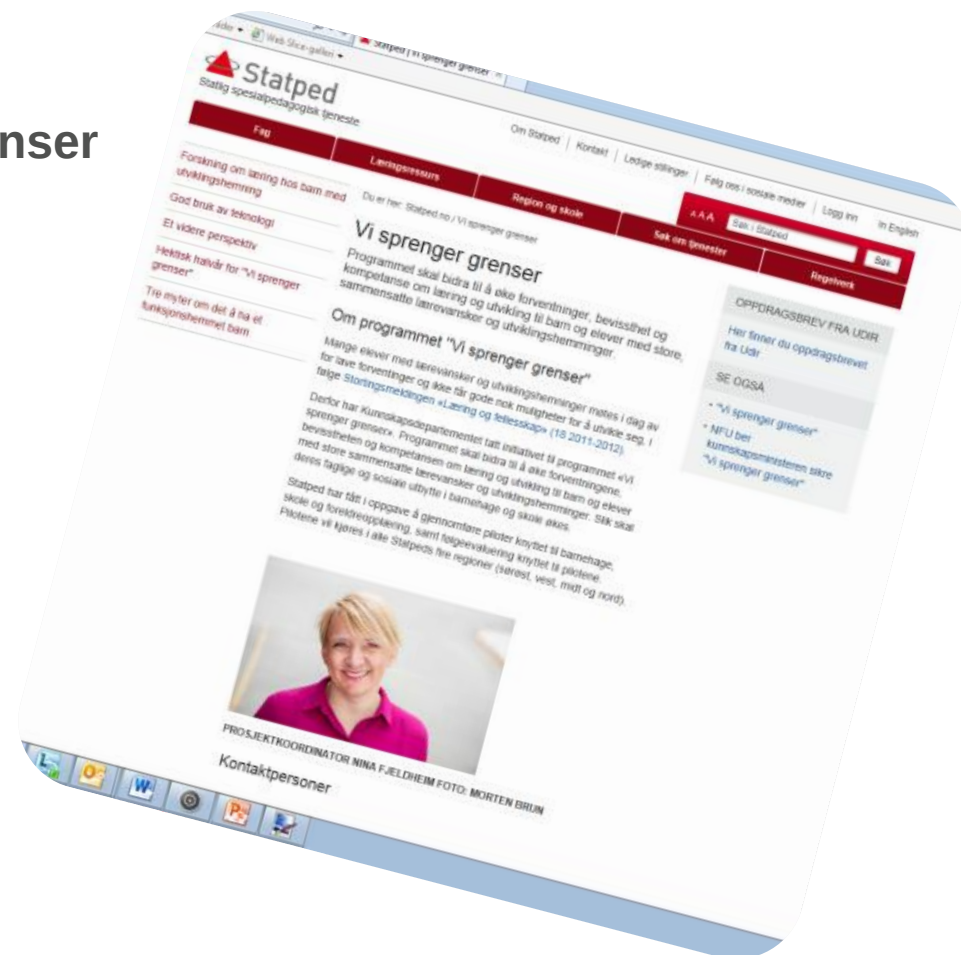
Rom for mangfold, Skoleveien – to historier om skolestart (DVD), Kristin og de andre – DVD og eksempeelhefte - www.statped.no/nettbutikk

www.karde.no

www.naku.no

LES MER

www.statped.no/visprengergrenser

www.statped.no

☎ 02196

